

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КеАҚ
СӘУЛЕТ-ҚҰРЫЛЫС ФАКУЛЬТЕТІ**

**«ДӘСТҮРЛІ ҚАЗАҚ ӨНЕРІ МЕН ҚАЗІРГІ ӨНЕРТАНУ САЛАСЫН ОҚУ-
ӘДІСТЕМЕЛІК ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ»**

Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияның материалдары
11 Сәуір, 2024 жыл

**«УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ТРАДИЦИОННОГО КАЗАХСКОГО
ИСКУССТВА И СОВРЕМЕННОГО ИСКУССТВОВЗНАНИЯ»**

Материалы международной научно-практической конференции
11 Апрель, 2024 года

**«EDUCATIONAL AND METHODOLOGICAL SUPPORT OF TRADITIONAL KAZAKH
ART AND MODERN ART STUDIES»**

Materials of the international scientific conference
April 11, 2024

УДК 745/749 (574)
ББК 85.12 (5Қаз)
Д21

Редакциялық кеңес:

Е.Б. Сыдықов, С.Б.Мақыш, Ж.М. Құрманғалиева, Д.Р. Айтмағамбетов, Л.Т. Нуркатова,
Н.Г. Айдарғалиева, Е.Е. Сабитов, Т.К. Самуратова

Д21 Дәстүрлі қазақ өнері мен қазіргі өнертану саласын оқу-әдістемелік қамтамасыз ету: Халықаралық ғылыми – практикалық конференциясының материалдары (2024 жылдың 11 сәуір, Астана, Қазақстан). – Астана: Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ баспасы, 2024. – 372 б.

ISBN 978-601-337-978-4

«Дәстүрлі қазақ өнері мен қазіргі өнертану саласын оқу-әдістемелік қамтамасыз ету» атты Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдар жинағына «Дәстүрлі қазақ өнері мен қазіргі өнертану саласын оқу-әдістемелік қамтамасыз ету», «Дәстүрлі қолөнердің көркемдік білім берудегі өзекті мәселелері», «Жоғары кәсіби білім беру жүйесіндегі инновациялар», «Экодизайн технологиялары арқылы сәндік қолданбалы өнердің қалыптасуы», «Дизайн және жеңіл өнеркәсіп теориясы мен әдістемесі», «Дизайндағы заманауи мәселелер, жетістіктер және перспективалар», «Қазақ халқының қолөнерінің оқытудағы инновациялық жолдары мен әдіс-тәсілдері» және оларды шешу әдістері мен жолдары қарастырылған мақалалар жарияланған.

УДК 745/749 (574)
ББК 85.12 (5Қаз)

© ЕНУ, 2024

ISBN 978-601-337-978-4

2. Денсаулық және әл-ауқат: экологиялық мәселелерден басқа, тұрақты интерьер дизайны тұрғындардың денсаулығы мен әл-ауқатын жақсартуда маңызды рөл атқарады. Зиянды химиялық заттардың әсерін азайту, ішкі ауаның сапасын жақсарту және биофильді элементтерді енгізу арқылы дизайнерлер физикалық және психикалық денсаулықты жақсартатын кеңістіктер жасай алады.[8]

3. Этикалық ойлар: этикалық еңбек нормалары мен экологиялық жауапкершілік басым болатын брендтер мен өндірушілерді қолдай отырып, тұтынушылар саладағы оң әлеуметтік және экологиялық өзгерістерге үлес қоса алады.

4. Қоғамға қатысу: қоғамдық бастамалар мен білім беру бағдарламалары дизайнерлік қоғамдастықта және одан тыс жерлерде тұрақты дамуды ілгерілетуде маңызды рөл атқарады. Ынтымақтастықты, білім алмасуды және тұрақты дизайн тәжірибесінің маңыздылығы туралы хабардарлықты арттыру арқылы біз оң әрекеттерге шабыттандырып, мағыналы өзгерістерді ынталандыра аламыз.

5. Таңдауды кеңейту: тұтынушылар ретінде біз тұрақты өнімдер мен тәжірибелерге сұранысты ынталандыра аламыз. Жиһаз бен декорды таңдағанда экологиялық таза нұсқаларға артықшылық бере отырып, біз этикалық және экологиялық тәжірибеге берілген брендтер мен дизайнерлерді қолдай аламыз, бұл экологиялық таза баламаларға нарықтық сұранысты ынталандырады.

Негізінде, экологиялық таза интерьер дизайны тек тренд емес, адамдардың да, планетаның да денсаулығы мен әл-ауқатына басымдық беретін кеңістіктерді құруға түбегейлі ауысу болып табылады. Экологиялық таза әдістерді қолдана отырып, дизайнерлер мен тұтынушылар кейінгі ұрпақ үшін тұрақты болашақты қалыптастыруда шешуші рөл атқара алады. Интерьер дизайнындағы тұрақтылықтың маңыздылығы туралы ойлана отырып, өмір сүру кеңістігін жобалау кезінде қандай таңдау жасайтынымызды есте ұстайық. Дизайнерлер, тұтынушылар немесе қолдаушылар болсын, әрқайсымыз саладағы тұрақты дамуды ілгерілетуде рөл атқаруымыз керек.

Әдебиеттер

1. N. Thi Bich Vân, «Bamboo - the eco-friendly material – one of the material solutions of the sustainable interior design in Viet Nam», *MATEC Web Conf.*, т. 193, с.
2. Technical University of Moldova и A. Munteanu, «ECO-DESIGN. FURNITURE MADE OF RECYCLING MATERIALS – A NEW CONCEPT FOR THE CONTEMPORAN DESIGN», *JSS*.
3. B. Bielek и M. Bielek, «Environmental Strategies for Design of Sustainable Buildings in Technique of Green Eco-Architecture», *Journal of Civil Engineering and Architecture*.
4. T. Shahsavari, V. Kubeš, и D. Baran, «Willingness to pay for eco-friendly furniture based on demographic factors», *Journal of Cleaner Production*, т. 250, с.
5. N. Wijesooriya и A. Brambilla, «Bridging biophilic design and environmentally sustainable design: A critical review», *Journal of Cleaner Production*, т. 283, с.
6. L. Sorrento, «A Natural Balance: Interior Design, Humans, and Sustainability», *Journal of Interior Design*.
7. L. Dennis, *Green Interior Design*. Simon and Schuster, 2010.
8. E. Metwally, «Use Energy Efficiency, Eco-Design, and Eco-Friendly Materials to Support Eco-Tourism», *Journal of Power and Energy Engineering*.

Н.Н. Бұхарбай

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана қаласы, Қазақстан

**ИННОВАЦИЯЛЫҚ КОРПУСТЫҚ ЖИҢАЗДЫ ЖОБАЛАУ МЕН ӨНДІРУГЕ
ЭКОДИЗАЙНДЫ ИНТЕГРАЦИЯЛАУ: ЭСТЕТИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ФУНКЦИОНАЛДЫ
ӨНІМДЕРДІ ҚҰРУДЫҢ ТҰРАҚТЫ ТӘСІЛДЕРІ.**

Андатпа: Мақалада шкаф жиһазын өндірудегі экодизайн мен соңғы технологиялардың бірігуі қарастырылады. Практикалық іске асырудың мысалдары, соның ішінде биокөпозиттік материалдарды пайдалану және безендіру үшін лазерлік кесу жүйелері талқыланады. Нәтижелер осы симбиоздың қазіргі әлем үшін тұрақты, инновациялық және эстетикалық жиһаз шешімдерін жасаудағы маңыздылығын көрсетеді.

Кілт сөз: Экодизайн, жаңа технологиялар, шкаф жиһазы, тұрақты өндіріс, инновация, биокөпозиттік материалдар, лазерлік кесу, ақылды басқару жүйелері, экологиялық жауапкершілік, эстетика.

Кіріспе. Экологиялық проблемалар мен тұрақты дамуға деген ұмтылыстың өсіп келе жатқан дәуірінде жиһаз дизайны мен өндірісі осы принциптерді өз қызметіне біріктіру міндетіне тап болады. Қазіргі уақытта эстетикалық тартымды және функционалды өнімдерді жасау ғана емес, сонымен қатар оларды қоршаған ортаға аз әсер ететін өндірісті қамтамасыз ету маңызды. Осыған байланысты, экодизайн тұжырымдамасы жиһаз өнеркәсібінің болашағын анықтайтын негізгі факторға айналуға бұл тұжырымдаманы жаңа технологиялар мен дизайн әдістерін үйренумен біріктіру сұлулықты, функционалдылықты және қоршаған ортаға төзімділікті біріктіретін инновациялық шкаф жиһазын жасаудың жаңа перспективаларын ашады. Бұл мақалада біз экодизайн интеграциясының жиһазды жобалау және өндіру процесіне әсерін қарастырамыз, сонымен қатар осы принциптерді сәтті практикалық іске асырудың мысалдарын талдаймыз.

Жиһаз өнеркәсібі контекстіндегі Экодизайн

Жиһаз өнеркәсібі контекстіндегі Экодизайн тек экологиялық таза өнімді жасау тәсілін ғана емес, сонымен қатар ресурстарды тұрақты пайдалануға және қоршаған ортаға теріс әсерді азайтуға бағытталған тұтас философияны білдіреді.

Бір қызығы, экодизайн аясында жиһаз өндірушілері қайта өңделген және жаңартылатын материалдарды пайдалану мүмкіндіктерін белсенді түрде зерттейді. Мысалы, жиһаз жасау үшін дәстүрлі ағаштың орнына қайта өңделген ағаш қалдықтарынан жасалған талшықты тақталарды қолдануға болады. Бұл қоршаған ортаның ластануын азайтып қана қоймай, орман ресурстарын тұтынуды азайтады.

Сонымен қатар, экодизайн өнімнің өмірлік циклін есепке алуды да қамтиды. Бұл жиһаз дизайнерлері мен өндірушілері бөлшектеуге оңай және қызмет ету мерзімі аяқталғаннан кейін қайта өңдеуге болатын бұйымдарды жасауға ұмтылатынын білдіреді. Бұл тәсіл қалдықтардың азаюына және қоршаған ортаға жағымсыз әсерлердің азаюына ықпал етеді.

Жиһаз өнеркәсібіндегі экодизайнның маңызды аспектісі сонымен қатар энергияны үнемдейтін өндіріс технологияларына жүгіну болып табылады. Мысалы, күн батареяларын немесе энергияны үнемдейтін жабдықты пайдалану энергияны тұтынуды және атмосфераға зиянды заттардың шығарылуын азайтады.

Осылайша, жиһаз өнеркәсібіндегі экодизайн әдемі және функционалды өнімдерге ықпал етіп қана қоймайды, сонымен қатар біздің планетамыз үшін тұрақты болашаққа маңызды қадам болып табылады.

Жаңа технологиялар мен жобалау әдістері

Қазіргі заманғы жиһаз өнеркәсібінде өндіріс процестерін оңтайландырып қана қоймай, инновациялық және тұрақты өнімді құруға ықпал ететін жаңа технологиялар мен жобалау әдістерінің қарқынды дамуы байқалады.

Негізгі бағыттардың бірі-сандық модельдеу және виртуалды дизайн. Үш өлшемді бағдарламалардағы модельдеу дизайнерлер мен инженерлерге болашақ өнімдердің егжей-тегжейлі визуализациясын жасауға, сондай-ақ виртуалды сынақтарды жүргізуге және физикалық өндіріс басталғанға дейін дизайнды оңтайландыруға мүмкіндік береді. Бұл жаңа өнімдерді әзірлеуге кететін уақыт пен шығындарды азайтады және нарықтағы өзгерістерге тезірек жауап беруге мүмкіндік береді.

Тағы бір маңызды бағыт-3D басып шығару технологиясын қолдану (Сурет 1). 3D басып шығару икемділігі мен теңшелімі жоғары жиһаздың прототиптері мен шағын серияларын жасауға мүмкіндік береді. Бұл әсіресе бірегей дизайнерлік бұйымдарды жасауға немесе клиенттің нақты қажеттіліктеріне тапсырыс беруге қатысты (Сурет 2).

Тағы бір маңызды аспект-экологиялық таза материалдар мен технологияларды пайдалану. Мысалы, биологиялық ыдырайтын Пластмассаларды жасау немесе композициялық материалдарды жасау үшін өсімдік талшықтарын пайдалану қоршаған ортаға теріс әсерді азайтуға мүмкіндік береді.

Қысқаша айтқанда, жаңа технологиялар мен дизайн әдістері жиһаз өнеркәсібін дамытуда шешуші рөл атқарады, бұл өндірісті тиімдірек, инновациялық және экологиялық қиындықтарға төзімді етеді. Оларды игеру және қолдану осы саладағы мамандар үшін кәсіби өсудің маңызды элементіне айналады.

Сурет 1. 3D басып шығару технологиясы

Сурет 2. 3D принтерде басып шығарылған дизайнерлік жиһаз

Практикалық іске асырудың мысалдары

Корпустық жиһаз өндірісінде экодизайн мен жаңа технологиялардың интеграциясын іс жүзінде жүзеге асырудың мысалдары саланың бет-бейнесін өзгертетін қызықты инновацияларды ұсынады.

Инновациялық мысалдардың бірі-жиһаз өндірісінде органикалық шайырлар немесе өсімдік талшықтары сияқты био-композиттік материалдарды пайдалану. Жаңартылатын көздерден алынған бұл материалдар қоршаған ортаға әсерді азайтып қана қоймайды, сонымен қатар өнімдердің жоғары беріктігі мен эстетикасын қамтамасыз етеді.

Тағы бір мысал – жиһаз беттерінде өрнектер мен сәндік элементтерді жасау үшін лазерлік кесу технологиясын қолдану. Бұл өнімдерге жеке тұлға мен көркемдік сүйкімділік қосып қана қоймайды, сонымен қатар материалдарды тұтынуды азайтуға және қалдықтарды азайтуға мүмкіндік береді.

Сондай – ақ, жиһазда "ақылды" басқару жүйелерін қолдануды атап өткен жөн-кіріктірілген жарық пен температура сенсорларынан бастап биіктікті немесе пішінді реттеудің автоматтандырылған механизмдеріне дейін. Бұл жиһазды ыңғайлы және функционалды етеді, сонымен қатар энергия мен ресурстарды үнемдеуге көмектеседі.

Бұл мысалдар экодизайн мен жаңа технологияны біріктіретін шкаф жиһазын өндірудегі инновациялық тәсілдер неғұрлым тұрақты өнімдерге ықпал етіп қана қоймай, сонымен қатар шығармашылық және функционалды дизайн үшін жаңа мүмкіндіктер ашатынын көрсетеді.

Қорытынды. Қорытындылай келе, экодизайн мен жаңа технологияларды шкаф жиһазын жобалау мен өндіруге біріктіру жиһаз өнеркәсібінің эволюциясындағы маңызды кезең болып табылады. Бұл симбиоз тұрақты даму мен экологиялық жауапкершіліктің заманауи талаптарына жауап беретін өнімдерді жасауға ықпал етіп қана қоймайды, сонымен қатар инновация мен шығармашылық үшін жаңа көкжиектер ашады.

Практикалық іске асырудың әртүрлі мысалдары экологиялық тұрақтылыққа деген ұмтылыстар сапаға, функционалдылыққа және эстетикаға деген ұмтылысқа қайшы келмейтінін растайды. Инновацияға деген ұмтылыс және технология мен дизайндағы үздіксіз даму бүгінгі күннің қажеттіліктерін қанағаттандырып қана қоймай, болашақтың қиындықтарына жауап беретін жиһаз жасауға мүмкіндік береді.

Осылайша, эко-дизайн мен жаңа технологиялар арасындағы бұл үйлесімді симбиоз жиһаздың тұрақты, инновациялық және шабыттандыратын әлемін құрудың кілті болады.

Әдебиеттер

1. Бархин Б.Г. Методика архитектурного проектирования [Текст]: Учебное пособие / Б.Г. Бархин. – М.: Стройиздат, 1993. 438 с.
2. Богданов Г.М. Проектирование изделий. Организация и методика постановки задачи [Текст] / Г.М. Богданов. – М.: Изд-во стандартов, 1995. 144 с.
5. Бойчук О.В., Галушка О.О. Основні напрями розвитку екодизайну / упоряд. Л. Бикова. Харків: ХХІІІ, 1996. 28 с.
7. Демидова Н.Н., Камерилова Г.С. Основы экологического дизайна урбанизированной среды, 2014. 38 с.
8. Тренд экодизайн: как превратить «зеленую тоску» в перспективный бизнес. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://sc.e./o/p/1000-idej-ideibiznesa-so-vsego-ma/14518670/> (дата обращения: 23.11.2018).роительству, архитектуре и стройматериалам, 1963

К.Е.Абдуллина), А.Б.Болатова , А.Р.Маликкрамова

пед.ғ.магистрі, студент Шәкәрім атындағы Университеті, Семей, Қазақстан

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ҚАЙТА ӨНДЕУ НЕМЕСЕ ҚАЛДЫҚТАРДЫ ТАБЫС КӨЗІНЕ ТРАНСФОРМАЦИЯЛАУ

Аңдатпа: «Экологиялық қайта өңдеу немесе қалдықтарды табыс көзіне айналдыру» зерттеу жобасы қалдықтарды пайдалы өнімге және экологиялық тұрғыда тиімді бизнеске трансформациялау мәселесін қарастыратын өзекті зерттеу болып табылады. Авторлар қалдықтарды қайта өңдеу ресурстарын пайдаланудағы жалпы тенденцияларды талдаудан бастап, болашақта осы бағыттың ұлттық бренд ретінде даму перспективаларына дейін кең ауқымын қамтиды.

Зерттеу жұмысы толығымен ғылыми әдебиеттерге негізделген және студенттердің экологиялық мәдениетін және қалдықтарды қайта өңдеуге деген көзқарастарын анықтау үшін онлайн сауалнама сұрақтары арқылы қарастырылатын мәселені зерттеп, ғылыми дәлелдер келтіріліп, тақырып толық ашылды.

Зерттеудің мақсаты, нысаны және міндеті көрсетілген. Зерттеу жұмысы тұрмыс қалдықтарын қайта өңдеу механизмдері мен оларды тиімді бизнеске трансформациялау әдістерін зерттей отырып, тақырыпқа аналитикалық көзқарасты ұсынған.

Кілт сөздер: жасыл экология, экодизайн, эко-сөмке.